

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
Gorizia, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177

PODUREDNIŠTVO:
Trieste, Vicolo d. Rose, 7 - tel. 37603

Polletna naročnina L. 800
Letna naročnina L. 1.500
Letna inozemstvo L. 2.500
Poštno čekovni račun: štev. 24/12410

Leto XIV. - Štev. 44 (715)

Gorica - četrtek 1. novembra 1962 - Trst

Posamezna številka L 35

Poziv sv. očeta za mir

V ponedeljek 22. oktobra je ameriški predsednik Kennedy proglašil zaporo Kube zaradi oporišč za raketne izstrelke, ki so jih tam začeli postavljati Sovjeti. Mednarodno ozračje, ki je zaradi Berlina in kitajskega napada na Indijo že itak bilo napeto kot nebo pred nevihto, je takoj postalo nevzdržno. Vsakdo se je takoj zavedel, da en sam neprimeren korak lahko povzroči eksplozijo nove vojne med obema velikanoma, ZDA in Rusijo. Zato smo videli, kako je svetovna diplomacija šla takoj na delo, da prepreči najhujše. Diplomatski razgovori so se osredotočili na ZN v New Yorku, kjer je vzel pobudo v roke generalni tajnik U Tant. V tem skrajnem razretem ozračju je v četrtek 25. oktobra opoldne spregovoril sv. oče Janez XXIII. Po vatikanskem radiu je prebral svojo poslanico miru, ki so jo takoj oddale tudi druge radijske postaje in objavili številni časopisi. Poslanico je papež prebral v francoskem jeziku. Glasi se:

»Gospod, naj posluša tvoje uho molitve tvojega hlapca in molitev tvojih hlapcev, ki se hočejo bati tvojega imena.« (Neh 1,11). Ta stara svetopisemska molitev Nam prihaja danes na trepetajoče ustnice iz globočine Našega presunjenega in žalostnega srca. Komaj se je začel II. vatikanski vesoljni cerkveni zbor med veselimi upi vseh ljudi, ki so dobre volje, že znova vstajajo grozeči oblaki na mednarodnem obzorju in sejejo strah med toliko milijonov družin.

Kot smo dejali že ob sprejemu 86 posebnih odposlanstev, navzočih ob odprtju koncila, ni Cerkev ničesar bolj pri srcu kakor mir in bratstvo med ljudmi; da se to uresniči, ona neutrudno dela. Spomnili smo glede tega na težko dolžnost vse tiste, ki imajo oblast. In smo pristavili: "Roko na srce in naj poslušajo zaskrbljeni klic, ki se z vseh strani sveta od nedolžnih otrok do starcev, od posameznikov do skupnosti, dviga k nebu: Mir, mir!"

Danes ponavljamo to slovesno prošnjo in rotimo vse voditelje držav, naj ne bodo gluhi pred tem klicem človeštva. Naj poskusijo vse, kar je v njih moči, da rešijo mir. Tako bodo rešili svet pred grozotami vojne, o kateri nihče ne more predvideti, kakšne strašne posledice bo imela.

Naj nadaljujejo s pogajanjem, kajti lojalna in odkrita pogajanja so vredno pričanje za vest in za zgodovino. Pripraviti, pospeševati in sprejeti pogajanja na vsaki ravni in v vsakem času, to je modrost in previdnost, ki pripravljaja blagoslov nebes in zemlje.

Vsi naši otroci, vsi tisti, ki nosijo znamenje krsta in ki jih pozivlja krščansko upanje, vsi tisti, ki so z nami združeni v vezjo vere v Boga, vsi naj združijo svoje molitve z Našo molitvijo, da izprosimo iz Nebes dar miru: miru, ki ne bo pravi in trajen, če ne bo zgrajen na pravici in poštenju. Nad vse tvorce takega miru in nad vse, ki se odkrito prizadevajo za resnično blaginjo ljudi, naj pride veliki blagoslov, ki jim ga z ljubeznjivo podelujemo v imenu Tistega, ki je hotel, da ga imenujemo: Kneza miru!« (Iz 9,6).

*

To so besede sv. očeta Janeza XXIII. Svet jih je poslušal zaskrbljeno in obenem zaupno. S skrbjo jih je poslušal, saj so pričale, v kako resni nevarnosti je svetovni mir; z zaupanjem pa, ker je vsakdo bil prepričan, da odgovorni državni voditelji ne bodo mogli kar tako mimo tega poziva in da bo tudi to pomagalo, da se dejejo k mizi in nadaljujejo s pogajanjem, spominjajoč se opomina Pija XII.: »S po-

gajanjem se vse lahko reši, z vojno se lahko vse izgubi.« ki ga je ta papež izrekel v slinčnih okoliščinah, ko se je Hitler pripravil na invazijo Poljske in na začetek druge svetovne vojne. Poziv Janeza XXIII. so vsi odgovorni sprejeli z zadovoljstvom na znanje in ni bilo slišati kakega nasprotnega glasu. Prav gotovo je tudi beseda papeževa in molitev vseh dobrih pomagala, da se je proti koncu preteklega tedna napetost zaradi Kube nekoliko polegla in da je zrastle upanje na pogajanja in na mirno poravnavo spora.

Šibka De Gaullova zmaga

Izidi nedeljskega referendumavoljna. Med temi je bil zlasti odločen predsednik senata Monerville, ki je med drugim tudi obtožil vladno raznih nerednosti in pristranosti v volivni propagandi. S podobnimi obtožbami prihajajo na dan tudi politične stranke. O vseh teh pa bo moral še razpravljati ustavni svet, kar se bo pa zgodilo šele okoli 6. novembra.

Nedeljske volitve prinašajo na vsak način nekaj novega na francoski politični pozornici. Predvsem De Gaulle ne more več računati na plebiscitarno podporo francoskega naroda, kar bodo seveda skušale izrabiti stare politične stranke, ki jim De Gaullovo negativno zadržanje do parlamentarnega režima ni prav nič pogodu. Vidi se, da tudi kubanska kriza ni mogla v večji meri vplivati na zadržanje francoskih volivcev in jih zdramiti iz njih že tradicionalne apatije do političnega dogajanja v lastni državi.

Izidi sedanjega referendumu pa verjetno niso povsem zadovoljili francoskega predsednika. Volivnih upravičencev je bilo nad 27 milijonov, glasovalo pa jih je le nekaj nad 21 milijonov. Za De Gaulle je od teh glasovalo dobrih 12 milijonov, proti pa nekaj manj od 8 milijonov Francozov. V odstotkih bi torej predstavljali pristaši preosnove nekaj nad 62 odstotkov oddanih glasov ali 46 odstotkov celotnih vpisanih v volivne sezname, kajti sem moramo šteti več kot 22 odst. vzdržanih glasov. Zanimiva je v tem oziru geografska porazdelitev prejetih glasov. V severovzhodnih pokrajinah so bili večinoma oddani glasovi za De Gaulle, medtem ko so južni departmaji glasovali na splošno proti ustavni preosnovi. Sem moramo tudi šteti one volivce, ki so se na jug priselili iz Alžirije in gotovo ne gojijo prevelikih simpatij do zagonetnega predsednika.

Prvi komentarji in uradne izjave razodevajo neko nejasnost. Kot znano, je še v svojem zadnjem propagandnem govoru De Gaulle zagrozil z odstopom, če ne bo prejel dovolj močnega števila glasov. Delno izjavo je takoj po izidih dal le vladni predsednik Pompidou, ki je dejal, da ne vidi vzroka za predsednikov odstop. Mnogi tolmačijo to izjavo za stališče samega De Gaulle. Notranji minister Frey je dal istotako vrsto optimističnih izjav. Tudi vplivno pariško časopisje je mnenja, da se De Gaulle ne misli umakniti iz političnega življenja. In pripominjajo še, da je treba šteti nasprotno glasove zlasti med komunisti, s čimer bi hoteli zmanjšati vpliv demokratskih političnih strank.

Seveda se tudi nasprotniki referendumu ne mislijo še vdati. Znano je namreč, da se je cela vrsta vplivnih francoskih političnih osebnosti izrekla že od vsega začetka proti De Gaullovi preosnovi, češ da je protustavna in samo-

Razjasnitev nad Kubo

Nevarno politično-vojaški spor med Združenimi državami Amerike in Sovjetsko zvezo zaradi napadalnih raketnih odstrelišč na Kubi se je po petih dneh skrajne napetosti obrnil na boljše. Sovjetski ministrski predsednik Nikita Hruščev je v nedeljo nepričakovano naznanil, da sprejema ameriške predloge o mirnih pogajanjih za rešitev težkega kubanskega spora. V ta namen je naznanil, da je

dal sovjetskemu osebju na Kubi ukaz, naj odstrani s kubanskih oporišč rakete in druge napadalne izstrelke ter jih prepelje zopet v Sovjetsko zvezo. Vse to, je rekel Hruščev, se bo izvršilo pod nadzorstvom opazovavcev Združenih narodov. Vsem sovjetskim ladjam, ki so bile na poti proti Kubi in so prevažale raketne izstrelke, je prav tako ukazal, naj se obrnejo ter vrnejo domov.

Do tega naglega sovjetskega umika je, kot rečeno, prišlo do dramatičnih dneh vojne napetosti v karibskem področju, kjer bi lahko vsak čas prišlo do nepredvidenih zapletov, ki bi v skrajnem slučaju utegnili zanetiti svetovni požar. Kot znano je ameriški predsednik Kennedy sprejel pretekli ponedeljek tako energičen in odločen ukrep, da z vsemi sredstvi prepreči dovažanje sovjetskih raketnih izstrelkov na srednji in dolgi dolet. Sovjetsko zvezo je tako rekoč postavil pred neizbežno alternativo: ali sprejme preiskavo svojih ladij ter se na ta način odpravi nadaljnemu dovažanju napadalnega orožja na Kubo ali pa se preiskavi upre in s tem tvega oborožen spopad z ZDA. Očividno postavljena pred to izbiro se je Sovjetska zveza odločila za umik s Kube in s tem v bistvu sprejela ameriško zahtevo po odpravi vseh napadalnih objektov na otoku. To zahtevo je predsednik Kennedy stavil kot nujen predpo-

goj za začetek kakršnihkoli pogajanj.

RAZVOJ KUBANSKE KRIZE

Zanimivo je, kako je prišlo do tako nenadnega preobrata v sovjetski diplomaciji. Oglejmo si zato na kratko razvoj kubanske krize.

Ponedeljek 22. oktobra: pozno zvečer je ameriški predsednik Kennedy v govoru po radiu naznanil zaporo nad Kubo. Vse ladje, ki bodo peljale orožje na Kubo, bodo enote ameriške mornarice ustavile in zavrnile nazaj. Če bi kljub temu hotele naprej, jim lahko s silo to preprečijo.

Torek 23. oktobra: sovjetska vlada je v protestni noti zanikala obstoj napadalnega orožja na Kubi ter obtožila vlado ZDA kršenja mednarodnega prava o svobodni plovi. — Ob 15. uri po našem času je začela veljati uredba o zapori nad Kubo.

Sreda 24. oktobra: kriza je nekoliko popustila. Hruščev je preko angleškega filozofa Bertranda Russella predlagal vrhunski sestanek s Kennedyjem. Tajnik Združenih narodov U Tant je obe prizadeti strani pozval, naj skleneta premirje za petnajst dni. Hruščev je poslal osebno poslanico Kennedyju. Nekatere sovjetske ladje, namenjene na Kubo, so obrnile smer.

Četrtek 25. oktobra: Hruščev je sprejel U Tantov predlog za pogajanja, Kennedy pa je še nadalje vztrajal pri brezpogojni odpravi sovjetskih raket s Kube. Sovjetski delegat Zorin je med razpravo v Varnostnem svetu OZN zanikal obstoj sovjetskih raketnih oporišč na Kubi in dejal, da je ameriška zahteva po odpravi istih neutemeljena. Slike iz zraka, ki jih je objavila ameriška vlada, je dejal so ponarejene. — Tedaj je ameriška delegacija postregla Zorinu z vrsto omenjenih slik, ki so jih prinesli v sejno dvorano na posebnih stojalih. — Papež Janez XXIII. je naslovil na državnike poziv za mir in pogajanja.

Petek 26. oktobra: na obzorju ni še nobene razjasnitve na vidiku. Tajnik Združenih narodov U Tant je marljivo na delu. Ameriška vlada trdno vztraja na svoji zahtevi po uničenju sovjetskih oporišč na otoku kot pogoj za ukinitve zapore. Napovedala je še nove ukrepe, če tega ne storijo Sovjeti sami pod mednarodnim nadzorstvom.

Sobota 27. oktobra: Hruščev v posebni poslanici Kennedyju zahteva v zameno za odpravo sovjetskih oporišč na Kubi odpravo ameriških baz v Turčiji.

Nedelja 28. oktobra: Hruščev v posebnem govoru po radiu naznanil, da je dal sovjetskim častnikom na Kubi ukaz, naj takoj začnejo z demontiranjem raketnih odstrelišč. Obenem je pozval opazovalce Združenih narodov, naj se pridejo o tem prepričati na Kubo. Kennedy pa se je od svoje strani obvezal, da ne bodo ZDA napadle Kube.

ODMEVI V SVETU

Novica o tem se je bliskovito razširila v nedeljo popoldne. Ves svet se je oddahnil po tolikih dneh kritične napetosti. S tem je kubanska kriza preživela svoje kritično obdobje ter stopila v drugo razdobje, razdobje pogajanj, in upajmo uspešnih pogajanj.

Predsednik ENI inž. Mattei tragično umrl

Vso Italijo je pretresla tragična smrt inž. Enrica Matteia, predsednika ENI in vodilnega italijanskega gospodarstvenika. Vračal se je z letalom iz Catanije v Milan. Pri Paviji pa je letalo nenadoma strmoglavilo in se vnelo. Poleg inženirja Matteia sta bila na letalu še pilot Bertuzzi Irmerio in ameriški častnik Mc Hale William iz New Yorka. Trupla treh ponesrečencev so najprej prenesli v pavijško strmoletnico, nato pa v milansko cerkev sv. Barbare. Na tisoče in tisoče Milančanov se je tako poslovilo od pokojnega inženirja in sam milanski škof je trupla blagoslovil. Inženirja Enrica Matteia so nato prepeljali v Rim, kjer so se v torek izvršile pogrebne svečanosti na državne stroške. Imel je 57 let.

Pokojni inženir je spadal med vodilne italijanske gospodarstvenike. Iz revne družine, njegov oče je bil orožniški brigadir, je moral v mladosti delati kot pleskar. Nato je prišel v službo v neko strojarstvo. V tem času je kot privatist položil izpite na tehnični šoli za računovodje. Preselil se je v Milan in dobil zastopstvo pri nekem kemičnem podjetju. Kmalu je pa odprl lastno tovarno za usnje. Med drugo svetovno vojno je šel v partizane. Postal je poveljnik demokrščanskih partizanskih oddelkov za severno Italijo. Po vojni je bil izvoljen za poslanca v parlament na listi KD. Toda izbral si je drugo pot, ne politiko, temveč gospodarstvo.

Ze leta 1945 mu je tedanji ministrski predsednik Parri poveril nalogo, naj likvidira državno petrolejsko družbo AGIP. Toda Mattei je spoznal, da bi to bilo nes pametno. Zato je družbo ohranil in kmalu, 1. 1947 odkril prva ležišča metana pri Piacenzi, dve leti nato pa prvi petrolej. Leta 1953 mu je uspelo, da je vlada ustanovila družbo ENI in njega postavila za predsednika. V manj kot enem desetletju je ta družba, pod njegovim vodstvom po-

stala ena najpomembnejših petrolejskih družb na svetu, saj črpa nafto ne samo v Italiji, nego tudi na Srednjem Vzhodu, v Maroku, Tuniziji.

Kitajsko-indijski spor

Združene države obsojajo »kitajsko napadalno akcijo« na škodo Indije in so pripravljene sprejeti morebitne prošnje za vojaško pomoč s strani vlade iz Novega Delhija. To je javil uradni glasnik državnega tajništva, Lincen White, in povedal, da sta dva Nehrujeva emisarja že dospela v ameriško prestolnico, da navežeta stike z washingtonsko vlado glede možnosti, da bi Združene države zalagale Indijo z vojaškim materialom. Kolikor je pojasnil White v tej zvezi, so Indijci vedno vztrajali na tem, da orožje plačajo in je verjetno, da se bodo tega kriterija držali tudi v tej okoliščini.

Senat je sprejel zakon o naši deželi

V rimskem senatu se je končno zaključila dolga razprava o avtonomni deželi Furlanija-Julijska Benečija. Senatorji so zakon sprejeli z veliko večino, saj so zanj glasovali tudi vsi socialisti in komunisti poleg vladnih strank. Senat je odobrila zakon v istem besedilu kot poslanska zbornica. Sedaj bodo morali zakon še enkrat sprejeti poslanci, kar se bo zgodilo v decembru, in nato ponovno senat. To bo v februarju. Na ta način je upati, da bo novi zakon končno veljavno stopil in veljavo še v tej delovni dobi parlamenta.

KRŠČANSKI NAUK

Življenje po božjih zapovedih

Bog je gospodar, zato moramo njegovo voljo spolnjevati. Spoznamo jo iz reda v naravi, iz božjih izrecnih zapovedi, predvsem pa iz največje zapovedi. Kaj je prav in kaj ni prav, spoznamo tudi iz svoje vesti.

NARAVNI ZAKON

Bog je Gospodar vsega stvarstva = vseh ustvarjenih bitij. Zato je v svoji božji modrosti in ljubezni vsemu stvarstvu predpisal postave, ki se jih stvarstvo mora držati.

V stvarstvu je pa dvojne vrste bitij: a) nerazumne in b) razumne. Zato so tudi božje zapovedi dvojne vrste:

A. *Nerazumna* bitja vršijo božjo voljo s tem, da se dajo voditi naravnim silam in nagonom, ki jih je Bog, najvišji Razum, ob stvarjenju vložil v njih naravo (ozvezdja se vedno vrtijo po istih potih, — rastline rastejo, se plodijo in odmirajo po načinu, ki jim ga je Stvarnik predpisal, — živali živijo in se razmnožujejo po njim lastnih načinov življenja itd.)

Nerazumna bitja spolnjujejo ta *naravni zakon* slepo in prisiljeno, ker mu kljubovati niti ne morejo. Ona *vedno ubogajo Boga*.

B. *Razumna* bitja na tem svetu smo ljudje. Tudi nam velja glede našega prihoda na ta svet, našega množenja, preživljanja in odmiranja naravni zakon, kakor ga je Bog v našo naravo utisnil. A ker smo poleg tega obdarovani z razumom in prosto voljo, nam je Bog dal v našo srečo še druge postave, ki jih moremo z razumom spoznati in s prosto voljo izpolnjevati — ali se jim pa tudi upreti. O teh postavah bomo govorili v naslednjem oddelku.

Vsak naravni zakon je od Boga, zato je svet. Kdor krši ta red, greši.

Obletnica kronanja sv. očeta Janeza XXIII.

V nedeljo 4. novembra bo 4. obletnica, odkar je bil kronan za papeža Janez XXIII. Ta dan bo pri Sv. Petru ob 10. uri slovesna pontifikalna maša, ki jo bo daroval kardinal Montini. Maša bo s posebnim dovoljenjem sv. očeta v ambrozijanskem obredu. — Slovesnost bodo oddajali po vatikanskem radiu.

Voščila koncilskih očetov

Na plenarni seji v soboto 27. oktobra so koncilski očetje poslali Janezu XXIII. naslednjo brzojavko s čestitkami:

»Ob bližnjem srečnem dnevu, ko bo cel svet proslavljal obletnico, ko si Ti prevzel papeško oblast, tu zbrani koncilski očetje ponižno, toda z veliko vnmemo dvigamo svoje molitve, naj vsemogočni Bog po posredovanju najčistejše Device Marije, njenega deviškega ženina sv. Jožefa, ki je zaščitnik tega ekumenskega koncila, ohrani Tebe, naš dragi, sveti oče in Kristusov namestnik, še dolgo pri življenju in Ti pomaga pri delu za koncil, ki se je tako srečno pričelo, da bi se tako plodovito nadaljevalo in doseglo zaželen uspeh, kot ga Ti želiš. V ta namen naj nas utrdi Tvoj apostolski blagoslov, za katerega prosimo z globoko vdanostjo, tesno povezani s Tvojim sedežem resnice.«

Naša voščila

Voščilom koncilskih očetov in vsega krščanskega sveta pridružujemo svoja voščila in molitve tudi mi, katoliški Slovenci v zamejstvu, z željami, naj Vsemogočni vodi in razsvetljuje sv. očeta Janeza XXIII., da bo v seji modrosti vodil izročeno mu čredo po stopinjah vedno večje svetosti in zgledega krščanskega življenja.

Govori na prvem vatikanskem koncilu

Prvega vatikanskega cerkvenega zbora se je udeležilo 700 koncilskih očetov. Na zasedanjih se je oglašilo k besedi 195 koncilskih očetov. Od teh jih je 99 govorilo enkrat, 47 dvakrat, 17 trikrat in 15 štirikrat.

Katoliške univerze po svetu

Na svetu je 37 katoliških univerz, ki jih obiskuje 150.000 dijakov. V Evropi jih je 13, v Južni Ameriki prav toliko, v Severni Ameriki 7, v Aziji tri in v Afriki ena.

Novi misali za cerkev sv. Petra

Ameriški katoličani so poklonili vatiškanski baziliki 50 novih mašnih knjig. Prejšnje so bile že zelo izrabljene in nič kaj primerne za glavno cerkev sveta.

Reforme za volitev papeža

Papež je izdal Motu Proprio Summi Pontificis Electio, s katerim izpreminja nekatera določila konstitucije Pija XII. Vacantis Apostolicæ Sedis, ki vsebuje predpise, ki veljajo za čas med smrtjo enega papeža in izvolitvijo njegovega naslednika. Na podlagi novih predpisov papeža Janeza XXIII. v času agonije in smrti ne sme papeža nihče ne fotografirati ne izvesti kakršnihkoli registracij. Izredno dovoljenje za fotografiranje da kardinal kamerlengo, toda slikati se sme mrtvi papež le v papeškem ornatu. Po pogrebnih svečanostih odnese truplo papeža skozi vrata sv. Marte v vatiškanske grobnice. Spremljajo ga trije kardinali, papežev tajnik, kardinal-kamerlengo, predstojnik vatiškanske bazilike, in nekateri kanoniki te bazilike.

Pri zapečatenju krste v grobnicah smejo biti navzoči samo omenjeni kardinali in za to dodeljeni uslužbenci ter papeževi

sorodniki. Če ob papeževi smrti ni kardinala kamerlenga, ga morajo takoj izvoliti, medtem opravlja vse nujne posle kardinal dekan. Do pričetka konklava nihče ne sme stanovati v papeževem stanovanju. Papež je pa ukinitel izbore za kardinala, ki po tretjem zvonjenju ne glasujejo v konklavu. Za izvolitev novega papeža sta potrebni 2/3 glasov. Če število navzočih ni deljivo s tri, je potreben še en glas več.

Vse listine o izvršenem glasovanju morajo izročiti kardinalu-kamerlengu ali kardinalom, predstojnikom treh redov. Ti zberejo vse spise in jih zapečatijo. Nato vse shranijo v arhivu. Papež Pij XII. je v svoji konstituciji nasprotno predpisal, da jih sežgo.

Slovensko slavlje v Ameriki

V župniji Brezmadežne v New Torontu v Ameriki so Slovenci začeli jesen z odkritjem in blagoslovitvijo kipov štirih velikih slovenskih škofov. Dvorano so za to slavlje okrasili po zamisli akademskega kiparja gospoda Franceta Goršeta, ki je prišel iz Clevelanda k tej slovesnosti. Na zadnji steni nasproti odru so namestili glave škofa Barage, Slomška, Jegliča in Rozmana. Postavke je izdelal gospod France Ostronih. Ob obeh podolžnih stenah pod stropom so nalepili polno belih globov, ki jih je kipar Gorše narezal iz belega papirja. Vsi so bili obrnjeni proti glavam škofov kot simboli miru in napovedovalci boljših časov. Pod glavami škofov so bili pripeti lepi slovenski puščici; na belo pogrnjenih mizah so bile vaze z rožami. Na stenah ob obeh straneh odra je bilo pripravljeno mesto za slovensko in kanadsko zastavo. Tako je bila lepo okrašena dvorana živa zunanja priča, kako spoštujemo Slovenci te štiri zaslužne slovenske škofove.

Koncil razpravlja o liturgiji

Msgr. Fulton Sheen časnikarjem

Med sveto mašo, ki jo je daroval za časnikarje v cerkvi sv. Iva v nedeljo 21. oktobra, je newyorški pomožni škof msgr. Fulton Sheen imel na navzoče govor, v katerem je poudaril dolžnost, pisati resnico pri poročanju. Omenil je, da je Jezus pri zadnji večerji dejal apostolom, da jih je vzel iz sveta, toda pri tem naš Odrešenik ni mislil na fizični svet, v katerem je ustanovil svojo Cerkev, marveč na duh sveta, ki pomeni neprijateljstvo do Kristusa. Škof je poudaril, da je duh sveta duh napetosti, sporov, odpora in zgražanja pred resnico. Ta duh sveta se ne briga za aktivno resnico, marveč samo za nasprotje med idejami in nasprotnimi vidiki. Ta duh, tako je nadaljeval govornik, je v Heglovem in Markosovem dialektičnem materializmu. Omenil je dejstvo, da je ravnatelj nekega ameriškega časopisa želel od svojega dopisnika v Rimu, naj da svojim poročilom o koncilu čim bolj politično barvo. Msgr. Sheen je pripomnil, kakšni bi lahko bili v tem duhu časnikarski dopisi o koncilu, ki so ga imeli apostoli v Jeruzalemu. Nato je primerjal takšne umišljene dopise s pristnim pripovedovanjem Apostolskih del. Newyorški škof je nato podal nekatera druga razmišljanja v zvezi s časnikarskim poljem.

Dva nadaljna škofa umrla

V nedeljo 21. oktobra je umrl v Rimu, kjer se je udeleževal koncilskih del, zadet od kapi škof iz Alatrija v Italiji, msgr. Facchini. Star je bil 76 let. — 24. oktobra pa je na poti k seji pri Sv. Petru izdihnil nadškof iz Velebusolo v Rodeziji msgr. Chicherter. Bil je star 83 let.

Schema o sveti liturgiji

Z Motu Proprio Superno Dei Nati v dne 5. junija 1960 je papež Janez XXIII. ustanovil 10 komisij in tri tajništva za pripravo drugega vatikanskega vesoljnega cerkvenega zbora. Šesta med njimi je bila komisija za liturgijo, katere predsednik je bil kardinal Cicognani. Po njegovi smrti dne 5. februarja lani je papež imenoval za predsednika komisije kardinala Larraona. Kot člani komisije so bili imenovani najboljši liturgisti iz vsega sveta. Komisija je uporabila posebno delavno metodo: namesto velikih plenarnih zasedanj je ustanovila 13 podkomisij in dala vsaki posebno temo, o kateri je morala razpravljati. Podkomisije so delovale ločeno in so bili v stiku s pomočjo dopisovanja. Pripravljala komisija je imela samo tri plenarna zasedanja: eno l. 1960, drugo leta 1961 in tretje letos meseca januarja. Material so zbrali v snopič 250 strani in ga poslali vsem članom, ki so ga vrnili z nad 1000 pripombami.

Nato so material zbrali v nov snopič 110 strani, pri čemer so mu dali bolj shematično obliko. Ko je komisija za sveto liturgijo predložila svoje delo glavni komisiji, je to predstavljalo shemo, ki je bila razdeljena v tale poglavja: euharistična skrivnost, zakramenti, sveta maša, zakramentali, liturgično leto, cerkvena glasba in umetnost, liturgične knjige, liturgično gibanje in potreba po zdravi vzgoji k liturgični pobožnosti. O teh točkah so pričeli pretekli teden razpravljati koncilski očetje.

Prve seje za liturgijo

Prva seja je bila v ponedeljek 22. oktobra. Sveto mašo je daroval nadškof iz Paderborna v Nemčiji msgr. Jaeger, predsedstvo je prevzel kardinal Gilroy, nadškof iz Sydneya v Avstraliji.

Najprej je kardinal Larraona dal nekaj izjav in nato naprosil tajnika komisije sv. liturgije patra Antonellija, naj prebere predlagani osnutek.

Izbira sheme o sveti liturgiji za prvi predmet razpravljanja na koncilskih sejah je verjetno narekoval večji interes za cilje koncila, ki so predvsem v notranji obnovitvi katoliške Cerkve, kakor je to navedel papež Janez XXIII. in je bilo objavljeno v poslanici koncilskih očetov vsemu človeštvu.

Po branju osnutka je govorilo 20 koncilskih očetov, ki so obravnavali celotno shemo: eni so jo branili, drugi pa pobijali.

Naslednja seja za liturgijo je bila v torek 23. oktobra. Sv. mašo je daroval filadelfijski nadškof msgr. Krol. Navzočih je bilo 2.363 koncilskih očetov. Predsedstvo se je prevzel newyorški nadškof kardinal Spellman, ki je molil obredno molitev Adsumus. Pred pričetkom razprave je govoril glavni tajnik Felici. Prvi govorniki so razpravljali o shemi v njeni celoti. Do

nje so zavzeli različna stališča, vendar se je v vseh kazala ista težnja, uveljaviti pristno vrednost liturgije in jo napraviti živ in stvaren izraz bogočastja, ki ga vesoljna Cerkev nudi Bogu. Namen, ki ga imajo koncilski očetje v teku razprav o liturgiji, je čim bolj pospeševati pri duhovnikih in vernikih vzgojo resnične liturgične pobožnosti, da postane liturgija v resnici vir milosti in odrešenja. Problem liturgije je danes v središču vedno večje pozornosti.

Ze okrožnica Mediator Dei je v tem pogledu ločila v liturgiji človeški in božji element. Prvega, jasno, ljudje ne morejo izpremeniti. Drugi, človeški element pa lahko spremene po zahtevah časa, stvari in duš. Pij XII. je v tej okrožnici zato vabil vse, naj se varujejo slepe navezanosti kakor tudi popolnega prezira. V teku razprave je govorilo 8 koncilskih očetov. Po splošnem uvodu so pričeli razpravljati o različnih členih prvega poglavja. Tudi sedaj je govorilo 8 koncilskih očetov. Z deli so končali nekaj minut po 12. uri.

Na seji 24. X. so nadaljevali z razpravljanjem o uvodu in različnih členih prvega poglavja sheme o sveti liturgiji. V uvodu je navedeno, da spada naloga, pospeševati liturgijo, med cilje koncila. Ne gre za izdajanje novih dogmatičnih določb, marveč za sprejem nekaterih splošnih načelnih predpisov. Strokovnjaki vsega sveta pa naj bi z odobritvijo svete stolice prevzeli nalogo proučiti konkretna izvajanja. Dalje omenja uvod dvojni značaj liturgije, božji in človeški, vidni in nevidni, duhovni in pravni in posebej poudarja primernost priznati in pospeševati vse obrede, ki so sedaj v veljavi v katoliški Cerkvi. V prvem poglavju sheme, ki obravnava splošna načela liturgije, je navedena narava liturgije same. Delo odrešenja, ki je bilo napovedano v stari zavezi, ki ga je izvršil Kristus v novi in ga vrši dalje katoliška Cerkev, se ne vrši samo z oznanjanjem evangelija, marveč predvsem s pomočjo zakramentov, katerim je posvečena vsa liturgija.

V razpravo je poseglo pet kardinalov in deset nadškofov, med njimi zagrebški nadškof Šeper.

Konferenca p. Schmidta

V četrtek dne 25. oktobra ni bilo koncilске seje. Pač pa je imel profesor na gregorijanski univerzi pater Schmidt tiskovno konferenco v prostorih tiskovnega koncilskega urada, v teku katere je prikazal časnikarjem probleme liturgije, o katerih razpravljajo koncilski očetje. Koncil, tako je dejal govornik, bo izdal splošne in načelne predpise, ki jih bodo tisti, ki bodo poklicani za to, v imenu koncila konkretno izvedli. Liturgični problem, ta ko je nadaljeval pater Schmidt, je dobil v modernem svetu zelo obsežen pomen. Če namreč liturgija, kljub priznanju njene lepote, ostane izven moderne omike in sodobne socialne družbene stvarnosti, bi ne izvajala več nobenega vpliva na večino prebivalstva. Koncilski očetje, ki so v stalnem stiku s temi težavami, so v stanu rešiti vprašanje s kriterijem zdravega realizma. Liturgijo obravnavajo na koncilu z vesoljnega vidika. Krščanska liturgija mora biti na vsej zemlji istočasno ena in mnogolčna. Tako je bilo v prvih časih katoliške Cerkve, ko je prišlo do različnih liturgičnih družin, ki še danes obstajajo. Med kulturo in kultom obstaja tesna nestrana vez. V današnjem stoletju, ko sta zatoniła kolonializem in zapadna nadoblast, se še bolj vidno postavlja problem kar najširšega prevzema različnih liturgičnih obredov. Ta problem je težak in ga ni mogoče z lahkoto rešiti. Po eni strani številni žele nove liturgije posebno v misijonih in nastopajo proti zapadnjaštvu, po drugi pa povsod prevzemajo zapadno kulturo. Gremo skozi dobo zmed in razvoja. Zato moramo napredovati previdno. Smemo pa upati, da bo koncil v tem pogledu dal nekatera načela. Tako bo mogla Cerkev pronikniti v vse pokrajine sveta in ne bo ostala samo na površju in v zunanem okviru pobožnosti. Koncil s tem, da obravnava liturgijo, odgovarja želji, ki jo je papež Janez XXIII. izrazil v začetku svojega pontifikata, ko je govoril predvsem mladini: sveto pismo in kelih morata biti v središču krščanskega življenja.

Seje se nadaljujejo — O liturgičnem jeziku

V petek 26. oktobra so imeli koncilski očetje sedmo sejo. Sveto mašo je daroval škof iz Koupela v Visokem Voltu msgr. Yougbare. Navzočih je bilo 2.323 koncilskih očetov. Pri razpravi je govorilo 21 koncilskih očetov, ki so vsi v smislu člena 33

pravilnika izročili svoje pripombe in predloge pismeno glavnemu tajništvu. Predvsem so govorili različni benediktinski opati, ker benediktinci posebej goje ljubezen do liturgije in so bile številne opazitve velika središča liturgičnega življenja. Na prvem vatikanskem koncilu je imel, na primer, veliko vlogo benediktinski opat Dom Gueranger, opat iz Solesmesa. Govorniki so obravnavali na splošno skoro vse člene osnutka. Posebno važnost so posvetili namenom, ki naj jih ima liturgija za povečanje krščanskega življenja vernikov. Res je, da liturgija ne zajema vsega duhovnega življenja vernikov, ker ti tudi zasebno lahko molijo, toda je dobro, da se vsa individualna in kolektivna pobožnost vrši v skladu z liturgijo, ki je po svoji naravi nad vsemi drugimi oblikami pobožnosti.

Druga točka, o kateri so govorili očetje, je vprašanje rabe latinščine. Zanj govorijo dejstvo, da ima resnično enotno funkcijo, da je logična in precizna in juridično konkretna. Zaradi svoje logičnosti latinščina preprečuje nekoristno sentimentalnost in romantičnost in vabi h konkretnosti izraza in življenja.

Po drugi strani pa ne smemo prezreti razlogov, ki priporočajo rabo domačega jezika pri liturgičnih funkcijah. Prvi razlog za uporabo domačih jezikov je, da so za skupnost vernikov liturgični obredi v domačem jeziku mnogo bolj dojemljivi kot v latinščini. Uporaba domačih narodnih jezikov bi tudi še bolj poudarila vesoljnost katoliške Cerkve. V debati ne gre za nasprotovanja, marveč za skupno bratsko iskanje najboljših rešitev.

Za sodelovanje vernikov pri liturgiji

V soboto 27. oktobra se je vršila osma koncilska seja. V teku te seje so obravnavali prve paragrafe prvega poglavja sheme o liturgiji. Prvo poglavje namreč obsega tretjino celotne sheme. Smernice splošnega značaja, ki so navedene v prvem poglavju, se tičejo vseh ostalih poglavij. Zato zahtevajo poglobljeno razpravo. Vsem govornikom je predsedstvo priporočalo, da so kratki (največ 10 minut) in zgoščeni. Poleg rabe jezika v liturgiji so obravnavali ta dan tudi problem, kako olajšati aktivno udeležbo vernikov pri liturgiji zlasti v misijonih deželah. Koncilski očetje so poudarjali, da morajo biti obredi preprosti in kratki in taki, da jih lahko takoj vsi razumejo, tudi kar se tiče jezika. Javna in hierarhična narava liturgije zahteva, da so verski obredi čisto in mogoče javni. Za večjo aktivno udeležbo vernikov bi bilo primerno, da ti sodelujejo pri liturgiji z molitvami, pesmimi in podobnim. Liturgično življenje ima svoje naravno središče v škofiji in v župnijah. Zato je jasno, da je treba skrbeti z vso marljivostjo za funkcije, ki se višje v stolnici v navzočnosti škofa in v župnijah, kjer je župnik njegov namestnik.

V teku debate je govorilo 24 koncilskih očetov.

Pred zaključkom del so koncilski očetje poslali papežu za 4. obletnico izvolitve poseben brzojav s čestitkami.

S tem je bil končan prvi teden koncilskih del, ki je bil ves posvečen razpravi o liturgiji. O tej bodo razpravljali še prihodnje tedne, ker je število govornikov, ki so se prijaviли zelo visoko.

Vatikan II.

V nekaterih slovenskih časopisih sem bral, da sedanji ves. cerkv. zbor imenujejo na kratko »Vatikan II.«, KG ga vedno imenuje »Vatikanski II.«. Kdo ima prav? Bralec

Vesoljne cerkvene zборе poimenujemo po mestu ali pa po sedežu, kjer so se vršili. Prvi, ki je bil v mestu Niceji, se imenuje »nicejski«; tisti v Kalcedonu se »kalcedonski«; itd. Tisti v Rimu se pa imenujejo po sedežu, kjer so se zborovanja vršila. Tako imamo »lateranske«; koncile, ker so se koncilski očetje zbirali v lateranski palači. Zadnji je bil v Vatikanu pred 93 leti, zato mu pravimo »vatiškanski«, sedanji, ki se vrši v baziliki sv. Petra, torej v Vatikanu, je »vatiškanski II.«, da ga razlikujemo od prejšnjega, ki je dobil naziv »vatiškanski I.«.

Naziv »vatičan I.« in »vatičan II.« je pa verjetno nastal zaradi italijanščine, ki pravi »vaticano I«, vaticano II«. Toda ta »vaticano«; ni samostalnik, temveč pridevnik iz latinščine »concilium Vaticanum primum«; in »concilium Vaticanum secundum«. Zato bomo pravilno rekli vatiškanski I. in vatiškanski II. in ne »Vatikan I.« in »Vatikan II.«, kajti Vatikan je samo eden.

Kako je Ljubljana slavila petstoletnico škofije

(II. nadaljevanje)

Osmo skladba je bila Kimovčev Oče naš za zbor z orglami. Sedanjí apostolski protonotar in stolni proš dr. Franc Kimovec (rojen 1878) je letos biserosmašnik, pa še ves živ in delaven; vsestransko zaslužen je v glasbi: pod njegovim vodstvom in po njegovih dispozicijah je mojster Jenko napravil celo vrsto orgel v naši nadškofiji in zunaj nje po vsej Jugoslaviji; njegova zasluga je, da se je poživilo pri nas ljudsko petje; veliko je pisal o cerkveni glasbi in bil med najboljšimi pevovodji s posebno tankim čutom za vokal. Spada pa tudi med vodilne in plodovite cerkvene komponiste z velikim številom skladb. Njegov Oče naš razodeva dober čut za arhitekturo in poudarek na polifoniji, kar je značilno za njegovo kompozicijo.

Deveta skladba je bil velikonočni stopniški spev (gradual) *Haec dies* s cerkveno sekvenco za zbor in orgle msgr. Stanka Premrla (r. 1880), častnega kanonika, ki je bil trideset let regens chori v ljubljanski stolnici in ves ta čas tudi urednik Cerkevne glasbenika in ravnatelj orglarske šole. Od 1910 je vodilni cerkveni komponist, tako da vsa cerkvena glasba od tega časa naprej nosi njegov pečat. Komponiral je oratorij sv. Jožefa in dolgo vrsto latinskih maš, rekviemov, gradua-ov, ofertorijev, motetov, različnih pesmi in enajst zbirki orgelskih skladb — skupaj nad dva tisoč. Med njegova najboljša dela spada velikonočni gradual s sekvenco *Haec dies*, ki kaže nagnjenje k drzinim harmonskim tvorbam; čudovito je znal naslikati dramatični dvoboj med življenjem in smrtjo, ki mu sledi prelepo lirčno nasprotje v besedah: Povej nam, Marija... (Dic nobis, Maria...).

Deseta skladba je odlomek iz kantate Marija, Slovenec kraljica — *Gospa sveta* za bariton solo in zbor z orglami Marija Tomca (r. 1899), ki je dobil visoko glasbeno izobrazbo na Dunaju in sodi danes med prve slovenske skladatelje. Odlikuje se po velikem tehničnem znanju, ki mu omogoča tudi daljše oblike, kakor je npr. celovečerna kantata Križev pot za meštani zbor, soliste, orgle in orkester. *Gospa sveta* je zaključni spev kantate, v kateri opeva slovenska božja pota.

Enajsta skladba je bila priljubljena *Dajte mi zlatih strun* za tenor solo in zbor z orglami Alojzija Mava (r. 1898); skladatelj je zelo plodovit in nadarjen ljudski skladatelj, ki mu je zelo pri srcu čustvena melodija. Prav zato je ljubljence naših cerkvenih zborov; nekatere pesmi so prešle med resnično ljudske pesmi. Posebno rad opeva Marijo, ki ji veljajo najlepše melodije, kakor priča tudi priučujoča pesem. Solo je zapel Dermota tako toplo in občuteno, da je vse poslušavce prevzelo, da jim je zastal dih. Menim, da so zelo redki primeri, da tisočglava množica tako napeto in zbrano uživa in doživlja lepoto pesmi, glasu in vsebine — molitve.

Zadnja v vrsti skladb je bila Klemenčičeva velikonočna pesem za orgle in zbor *Poglejte, duše*. Skladatelj Klemenčič (r. 1892) je v naši cerkveni glasbi čisto svoje vrste osebnost: ne hodi po izhujenih potih, temveč je vedno živoren, v izrazu jasev in močan. Njegova velikonočna pesem kaže prelom z našo dotedanjjo udomačeno obliko takih pesmi. Njegova glasba se z vso močjo krije z vsebino besede in najsilneje izraža veličino praznika. Kristus živí

ni le ugotovitev, marveč ekstatični krik navdušenja in zmagoslavja.

Koncert je trajal dve uri. Ljudje so po velikanski večini stali v hudi gneči in vroči cerkvi, pa so le vztrajali v napeti pazljivosti in se je včasih zazdelo, kakor da jim pesem kar sapa jemlje od prevzetosti. Koncert nikakor ni učinkoval samo glasbeno, marveč je segel z vsebino pesmi mnogo globlje. Zbranega občutja nikakor ni razbilo ob koncu divje ploskanje, ki bi bilo tako neskladno s tem koncertom, svetost kraja je zavarovala tudi svetost občutja.

Najlepši zaključek take zbranosti je bil pač blagoslov, ki ga je ob koncu vsem zbranim podelil s svojega prestola ljubljanski nadškof.

Ko so visoki hierarhi in duhovščina odhajali iz cerkve, je V. Snój igral na orgle Händlov orgelski koncert v g-molu, razgibanu, pa težko in zahtevno skladbo.

NEDELJSKE SLOVESNOSTI

Nedelja 9. septembra je bila po vsej nadškofiji posvečena spominu petstoletnice. Po vseh župnijah je bilo naročeno slovesno zvonjenje že večer prej in na nedeljo pred velikim opravilom. Povsod so bile ukazane kar najslovesnejše službe božje z zahvalno pesmijo na koncu. Namesto pridige pa naj se ta dan prebere vernikom posebno pismo, ki ga je sv. oče papež Janez XXIII. pisal ljubljanskemu nadškofu prav posebej za priložnost tega praznovanja.

PAPEŽEVO PISMO

V Slovenskem prevodu se glasi takole: »Častitljivemu bratu ANTONU VOVKU, ljubljanskemu nadškofu.

Ob petstoletnici, kar je Naš prednik Pij II. ustanovil ljubljansko škofijo, si v srečno spominško počastitev slavnega dogodka odločil, da se opravi pobožne prireditve in svete slovesnosti.

Sklep, za katerega si se, častitljivi brat, odločil, zelo odobravamo in hvalimo; zakaj, če se je božjih dobrot treba zmeraj spominjati, se moramo zanje še prav posebej zahvaljevati, ko nam je pred očmi ne le ena, še tako odlična dobróta, marveč z nazaj obrnjenimi duhovnimi očmi gledamo vir in začetek dobrot najvišje cene.

Taka dobróta je, kakor pač vsakdo vidi, začetek škofije, če dobro premislimo, da iz nje izvira množica, cele reke nadnaravnih darov resnice in svetosti za ta al' oni del Kristusove črede.

Ljubljanska škofija je res vredna, da ji damo spričevalo Naše pohvale; skozi vsa stoletja vdana apostolskemu sedežu v zvesti poslušnosti, je steber prave vere ohranila trden in neomajen, in po pravici slavna po delih, opravljenih za krščansko ime, je cvetela v moči verskega življenja.

Ko se bo ob tej priložnosti razgrnila pred vami svetla zgodovina vaše krščanske preteklosti, bodo vsi, ki se pri vas prištevajo katoliški izpovedi vere, iz nje dobili spodbudo, da ne krenejo s poti svojih prednikov, in jih bo navdala s čisto in trdno stanovitnostjo. Ko bodo torej sprejemali tolažbo od Boga, ki nas tolaži v vsaki nadlogi (2 Kor 1,14), se bodo z vso močjo oklenili vrednosti krščanstva, da zaklade duhovne dediščine nepoškodovane izročijo tudi prihodnjim rodovom do poznih vekov.

Z dobrohotno naklonjenostjo, s katero te spremljamo, želimo, da bi stoletne slovesnosti srečno potekle, zapustile za se-

boj dolgotrajen spomin in bile tvojemu pastirskemu prizadevanju v tolažbo in za slugo.

Da bodo pa stoletne slovesnosti ljubljanske škofije obrodile obilnejši duhovni sad, ti damo pravico, da — kateri dan hočeš — zbranim vernikom v Našem imenu in z Našo oblastjo podeliš blagoslov, združen s popolnim odpustom.

Slednjič nam ostane le še to, da tebi, častitljivi brat, in vsej tebi izročeni čredi srčno radi podelimo apostolski blagoslov.

Pismo je bilo poslano koj, ko so dobili iz Ljubljane sporočilo, kako bo nadškofija praznovala petstoletnico; tako je bilo podpisano že 15. mesca aprila leta 1962.

SLOVESNA PONTIFIKALNA MASA

Tudi v ljubljanski stolnici je pritrkavanje od poldevetih do devetih oznanilo slovesno škofovo mašo. Ko je ob devetih zapel veliki šenklaški zvon, je vedela Ljubljana in velika množica, zbrana okoli stolnice, da gre veliki duhovnik v svojo cerkev: dolga vrsta cerkvenih dostojanstvenikov v sijajnih ornatih — pridružila sta se od prejšnjega večera še stiški opat p. Avguštin Kostelec in novomeški proš Alojzij Strukelj — se je pomikala v nabito polno cerkev, s kora je pa mogočno donela pozdravna pesem *Ece sacerdos magnus* — Glej veliki duhovnik...

Ko se je duhovščina razmestila v prezbiteriju, se je koj začela proslava. Najprej je generalni vikar dr. Jože Pogačnik prebral papežev pismo.

LJUBLJANSKI ŠKOF GOVORI

Takoj nato se je vzdignil ljubljanski nadškof na svojem prestolu in spregovoril: »Troedinemu Bogu; Mariji, vedno devici in Slovenecem kraljici; sv. Jožefu, zaščitniku sv. Cerkve in zavetniku slovenskih dežel; sv. Mohorju in Fortunatu, doseďanjima zavetnikoma ljubljanske škofije; sv. Cirilu in Metodu, slovanskima blagovestnikoma in posledj zavetnikoma ljubljanske nadškofije; sv. Nikolaju, patronu ljubljanske stolnice; vsem božjim svetnikom, katerih svetinje hranijo cerkve naše nadško-

fije in katerih imena nosijo verniki; vsem našim angelom varuhom — HVALA, TI-SOCERA IN PRISRČNA ZAHVALA ZA DANASNJI PRAZNIK.

Brez božje milosti bi ga ne bili doživeli. Vam, prevzvišeni in prečastiti gospodje nadškofje in škofje, apostolski administratorji in zastopniki redov, dušni pastirji Ljubljane in dežele, posebej pa vam, dragi verniki, iskren pozdrav in zahvala, da ste prihiteli v takem številu v našo lepo obnovljeno stolnico proslavljati visoki jubilej. V posebno čast nam je, da so prišli nekateri naši bratje in sestre po veri in krvi tudi iz tujine, celo iz daljne Amerike.

Zaradi bolezni je naprej nagovor prevzvišena ljubljanskega nadškofa prebral generalni vikar dr. Jože Pogačnik. (Glavni del tega govora smo že objavili v uvodniku dne 4. oktobra. Ured.)

V popolni tišini je množica vernikov poslušala besede svojega nadpastirja, kakor da si jih hoče za zmeraj vdolbsti v spomin po glasu in vsebini. Čutil si lahko, kako vsem iz ljubezni porojeno sočutje stiska grlo zaradi nadškofove bolezni.

(Se nadaljuje)

Vatikanski II. in celibat

Večkrat zaidem v znano goriško kavarno. Tam sem zadnjič slišal razne naše ljudi, kako so živo debatirali, o čem bo razpravljaj sedanji koncil. Nekateri so trdili, da bo razpravljaj tudi o duhovniškem celibatu. Ali bo to res?

Goriški Slovenec

O tem, da bo sedanji ves. cerkv. zbor razpravljaj o odpravi duhovniškega celibata, se sliši že, odkar je sv. oče napovedal koncil pred tremi leti. Vendar imamo o tem najbolj avtentično izjavo samega papeža, da se o tem ne bo razpravljajlo. Zato... »lasciate ogni speranza voi che sperate«. O duhovniškem celibatu ne bodo niti razpravljajli, kaj šele da bi o tem kaj spreminjajli. Vatikanski II. ima namen cerkveno življenje izboljšati in ne poslabšati.

Literarna novost v Celovcu

Na Koroškem so v zadnjih letih dobili skupino študentov, ki veliko obetajo. Gre za število kakih 20 mladih ljudi, ki so se začeli uveljavljati na raznih kulturnih poljih: eni v politiki, drugi v pesništvu, tretji v dramatik in pesnikovanju. Oglašajo se v Našem vestniku - Kroniki, v Veri in domu, v reviji Mladje in še kje drugje. Zadnjič smo nekaj njih prispevkov brali tudi v Mladiki.

Med temi študenti je vstala tudi posebna dramatska skupina, ki si je zastavila za cilj, da hoče v Celovcu ustvariti slovensko dramatsko skupino, ki bo mogla postaviti na oder tudi zahtevnejša dela iz sodobne in pretekle literature, posebno še samostojna, med njimi nastala dela. To je gotovo visok cilj, ki so se mu pa že približali.

V nedeljo 14. oktobra so namreč uprizorili v Celovcu v Modri dvorani Doma glasbe prvo tako samostojno delo enega izmed njih, in sicer Mrtovo oznanilo Bora Kostaneka. Naš tehnik - Kronika prinaša o predstavi daljše poročilo. Iz tega poročila izvemo, da je nova drama svojevrsten

poskus sodobne drame, ki se razvija predvsem v dialogu in se poslužuje simbolov. Tematično pa gre za narodnostni problem Slovencev na Koroškem, ki se bojujejo za svoj obstoj zoper zunanje sovražnike in notranjo brezbriznost ljudstva samega »Fant, ki si je zastavil cilj, da bo rešil svoj rod letargije, bije povsod na mogočnem kamnita vrata. Vseposod vidi letargijo, brezbriznost, apatijo, nedolžno umiranje vseh ob očividni krivici. Vsi sedijo na zatožni klopi: Cerkev, država, narodni voditelji, narod sam, ki je zaspal, da ne bi videl, kaj se dogaja okoli njega...«

Drama izvenci v neki pesimizem in brezmočje.

Izvedba je bila dobra in v nekih ozirih drzna. Igralci so posrečeno izvedli svoje zahtevne vloge.

Bor Kostanek je študent, rojen leta 1937. Po ljudski šoli je obiskoval srednjo šolo na Plešivcu, nato je stopil v celovško bogoslovje. Po tretjem letniku je izstopil, se vpisal na univerzo v Ljubljani in nato v Gradcu.

Pa se je Mijo spet zavedel resničnega stanja in je z žarečimi očmi pogledal župnika:

»Skoda bi bilo izgubiti to priliko. Oh, če bi zmogli... In pomislite, da so ljudje, za katere je trideset tisoč frankov nič. A tu pomenijo cerkev, tolažbo, vero teh ubogih ljudi!«

»Tudi, če bi mi stokrat ponovil isto, dragi g. kaplan, ne boste spremenili položaja. Jaz nimam tridesetih tisočev frankov in vi tudi ne...«

»Zal, da je tako.«

»Jaz nisem še nikoli naredil dolega niti za en frank.«

»Vem, gospod župnik, povedali ste mi že nešteto krat, a vendar narediti dolg ni sramota,« si je drznil pripomniti Mijo. »Mnogo poštenih ljudi ga ima in tudi duhovniki.«

»A prav gotovo ne ravnajo modro. Na vsak način nočem začeti delati dolgov na stara leta. Vse lahko zahtevate od mene, le dolgove ne. In pri tem naj ostane.« Domov sta se vracala molče, kot se rado zgodi po kakem razočaranju. Nista govorila, ker je bilo srce zelo boleče.

Bilo je ravno na petek, ko je hodil Mijo domov k staršem na večerjo. Ta večer je govoril samo o tem, kar je čez dan

Preureditev univerze v Salzburgu

Na podlagi federalnega zakona bodo v Salzburgu v jeseni 1963 odprli novo univerzo. Prva, ki jo bodo odprli bo filozofska fakulteta z 18 katedrami. Leta 1966 imajo v načrtu še otvoritev medicinske in pravne fakultete. Nova univerza bo nosila ime prvega ustanovitelja, nadškofa Paris Lodrona, ki jo je ustanovil leta 1619. Delovala je do leta 1810, nakar so jo zaprli. Leta 1928 pa so ponovno odprli, a le fakulteto teologije.

ZA DOBRO VOLJO

Dva sokola letita po zraku in srečata reakcijsko letalo.

»Za zlomka, kakšna naglica!« pravi prvi sokol.

Drugi mu odgovori: »Mislim, da bi se tudi tebi mudilo, če bi ti gorelo v repu.«

Radio Trst A

Teden od 4. do 10. novembra 1962

Nedelja: 10.00 Prenos maše iz stolnice sv. Justa. — 11.30 Oddaja za najmlajše: »Pravljica o bedaku, morski kraljici in letočem konju«. — 12.15 Vera in naš čas. — 14.45 Kmečki ansambel »Veseli Planšarji«. — 17.00 »Soča 1915-1918« izbor iz italijanske in slovenske književnosti. — 19.30 Izbor iz operet »Havajska roža« in »Ptičar«. — 21.00 Iz slovenske folklorne: »Pratika«. — 21.30 Sodobna simfonična glasba.

Ponedeljek: V odmoru ob 12.00 uri: Iz slovenske folklorne »Pratika«. — 18.00 Pianistka Jeni Srebot-Komar: Karol Pahor: »Istrijanka« - 15 miniat. — 19.00 Radijska univerza: »Spoznavajmo naša živila« (6) »Vino«. — 20.30 Jules Massenet: Manon, opera v štirih dejanjih in petih slikah.

Torek: V odmoru ob 12.00 uri: Pomenek s poslušavkami. — 18.00 Italijanska po radiu: Osnovni tečaj: 31. lekcija. — 18.30 Orkester v preteklih stoletjih. — 19.00 Pisani balončki. — 21.00 Roman v nadaljevanjih: Ivan Pregelj »Tolminci« - II. oddaja. — 22.00 Znanost in tehnika: »Po mostu in predoru čez morski zaliv Chesapeake«.

Sreda: 18.30 Julijski in furlanski skladatelj. — 19.00 Higiena in zdravje s posvetovalnico. — 20.30 »Vohunka v tovarni Farben«, radijska drama.

Četrtek: V odmoru ob 12.00 uri: Roman v nadaljevanjih: Ivan Pregelj: »Tolminci«. — 18.00 Italijanska lekcija po radiu: Spolnjevni tečaj - 31. lekcija. — 18.30 Koncert tria »Ars Nova«. — 19.00 Sirimo obzorja. — 20.30 Simfonični koncert.

Petek: V odmoru ob 12.00 uri: Pomenek s poslušavkami. — 18.30 O glasbeni interpretaciji (6) »Virtuoznost«. — 19.00 Radijska univerza: Iz arabskega sveta: (3) »Ustanovitev arabskega imperija«. — 21.00 Koncert operne glasbe. — 22.00 Novela in črtice: »Zapuščina«.

Sobota: 12.00 Zgodovinske zanimivosti. — 13.30 Dopisovanje in poštna služba v lahki glasbi. — 15.30 »Labod ga je odnesel«, kriminalna igra v treh dejanjih in petih slikah. — 17.20 II. vatikanski koncil - poročila in komentariji o Vesoljnem cerkvenem zboru. — 18.00 Današnja slovensčina. — 19.00 Družinski obzornik. — 21.00 Za smeh in dobro voljo.

doživel. Oče je z vsem navdušenjem hvalil modrega župnika, ki noče dolgov, mati pa je nihala med obema. Razumela je očetovo previdnost, pa tudi veliko sinovo željo. Trideset tisoč frankov tudi to pot ni dobil od očeta in zato se je vračal domov ves potr in pobit.

Da bi ga oče potolažil, je, medtem ko ga je spremljal k dvigalu, razlagal:

»Vedeti pa moraš, da ni taka stavba, ki se lahko razdere in zopet sestavi, prav posebno priporočljiva.«

»Zakaj?« je vprašal nekam mrko Mijo. »Zato, ker železo zarjavi v lesu in vijaki potem ne držijo več. Marsikako razočaranje je s tem združeno in seveda je tudi mnogo stroškov.«

Mijo je skomizgnil z rameni in odgovoril:

»Govori, oče, kar hočeš, a ti zagotavljam: če najdem na ta ali oni način kje trideset tisoč frankov, barako takoj kupim.«

»Ravno prav, da jih ne boš nikjer dobil,« ga je oče potrepal po ramenih in naglo pritisnil na gumb, da je dvigalo začelo iti navzdol. In v tistem trenutku je neka oseba stopala po stopnicah navzgor in Mijo se je zdela, da je v mraku spoznal njen obraz. (Se nadaljuje)

PIERRE L'ERMITTE

44

Najboljša izbica

POVEST DOBRIH LJUDI

»Naj pride gospa,« je ukazal župnik. »Oprostite, gospa, če moram jesti tu pred vami!«

»Oprostite vi meni, gospod župnik, da vas motim.«

Začela je pripovedovati o zadevi. Župnik jo je pazljivo poslušal, a predno je končala, jo je vprašal:

»In cena?«

»Trideset tisoč frankov.«

»Potem pa ni za nas.«

»Pomislite, g. župnik, vredna je šestdeset tisoč!«

»Ze razumem, gospa, a župnijska blagajna je na suhem. Vse, kar imamo, vzdržujemo samo s pomočjo bližnjih in daljnih dobrotnikov. Kje naj vzamem tako svoto?«

»Pa če bi objavili poziv v župnijskem Vestniku?« je predlagal Mijo.

Gospa se ni zdela uspešna ta pot, da bi prišli do denarja.

»Bi šlo preveč na dolgo, g. kaplan. Po-

vedala sem vam že, da drugi ponujajo večje svote. Treba je pohiteti. Poslušajte, zunaj imam avto. Pa če bi šli tja na lice mesta? V emi uri smo nazaj. Tam bomo našli mojega moža, ki vam bo vse pojasnil.«

»Oh, gospa, vi nas silite v nemogoče reči,« je vzdihnil župnik.

»Ne, gospod župnik. Bog ve, če g. kaplan ne bo našel trideset tisoč frankov na dnu svoje vreče, iz katere vedno znova prihaja pomoč.«

Mijo je dvignil proti nebu svoji roki:

»Ah, če bi vedeli, gospa, kolikokrat sem se že obrnil do svojega očeta, a me je vedno zavrnil. Vendar, g. župnik, z vašim dovoljenjem pa bi le lahko šel pogledati to barako.«

Župnik se je nasmehnil.

»Porednež! Z mojim dovoljenjem? Kot da bi ga potrebovali, kot da bi ne bilo prišlo že v navado, da naredim vse, kar želite. Prav, bom šel tudi jaz pogledat to barako, a da ne bo nesporazumljenja! Tudi če mi bo ugajala, me ne boste speljali na led, da bi odšel trideset tisoč frankov. Na noben način! Bojim se dolgov in to sem vam, g. kaplan, povedal prvi dan, ko ste prišli v župnijo.«

»Vam zagotavljam, g. župnik!«

»Nič mi ne zagotavljajte... In zdaj pojdimo!«

Zajtrk je postal mrzel in župnik ga je pustil ter se pripravil, da gre s kaplanom. Nekaj žensk, ki so čakale pred uradom, je srepo gledalo na gospo, ki je prišla iz urada z duhovnikoma.

»Kmalu se vrnem,« je pojasnil župnik in odšli so. Kmalu so se znašli pred skoro novo barako. Bila je razločljiva, kot je rekla gospa. Treba bi jo bilo razstaviti, prenesti in zopet postaviti. Bila je za župnika res velika skušnjava. Vso si jo je ogledal, hotel je vedeti, kako se razstavi in čudil se je, kako je vse to delo enostavno.

»Res,« je zaključil, »prav tako bi mi potrebovali, a zaradi tridesetih tisoč frankov ne bo nič.«

Z žalostjo je opazoval Mijo, ki je molče hodil okrog barake, meril dolžino in tikal s prsti po hrastovem lesu.

»Neizpolnjeni upi, dragi g. kaplan!«

A Mijo ga ni slišal, preveč je bil zatopljen v svoje misli.

»Tu je prostor za oltar... prostora dovolj... tu na desni prižnica... saj bo dovolj ena spovednica, tam doli pri vratih... Največ ljudi pride k spovedi, če je spovednica blizu vrat... Imenitno!«

GORIŠKE NOVICE

Drugo razdeljevanje krme za november

Odbor za pomoč kmetovalcem, prizade-
tim po suši je na svoji zadnji seji na se-
dežu trgovinske zbornice določil, da naj
se v tem tednu začne drugo razdeljevanje
krme za november. Proučili so tudi dose-
danje uspehe razdeljevanja sintetične kr-
me, ki je kmetovalcem omogočila, da so

SLOV. KAT. PROSVETNO DRUŠTVO V GORICI

vabi na

KULTURNI VEČER

ki bo v petek 2. nov. t. l. ob 20.30
v Katoliškem domu z naslovom

»Na tisto tiho domovanje...«

Večer je pripravil prof. Slavko
Bratina ob sodelovanju članov
Akademskega kluba v Gorici.

lahko ohranili skoro isto število glav ži-
vine. Cena krme se tudi za naprej ne bo
spremenila in bo znašala 3.950 lir za stot.
Za vsako glavo živine bodo živinorejci pre-
jeli 50 kg krme, in sicer 40 kg koruzne
moke in 10 kg ostalih sestavin.

Preuredili bodo bolnišnico v Krmínu

Krmínsko bolnišnico bodo povečali in
preuredili. Pretekli teden so že začeli z
deli. Zgradili bodo nov paviljon za porod-
niški oddelček, uredili stanovanje za redov-
nice-bolničarke in zgradili novo kapelo.

Nagrade goriškim kmetovalcem

Na sedežu neposrednih obdelovalcev zem-
lje so v nedeljo 28. oktobra razdelili na-

VABILO

Slovensko katoliško prosvetno društvo
»Jože Abram« iz Pe v me

vabi na

KULTURNI VEČER

posvečen
100-letnici smrti A. M. Slomška,
ki se bo vršil dne 4. nov. ob 16.30
v dvorani Katoliškega doma v Gorici

grade v znesku 800.000 lir 28 kmetovalcem,
ki so se izkazali za najboljše živinorejce
in perutinarje. Nagradjenih je bilo tudi
več naših kmetovalcev iz Števerjana, Do-
lenj in Gorice za vzgojo najlepše živine.
Prvo nagrado za perutinarstvo je dobil
Tomsič Vincenc iz Sovodenj.

Odkritje spomenika na goriškem letališču

Na goriškem letališču bodo 4. novembra
popoldne slovesno odkrili spomenik voj-
vode Aosta. Navzoče bodo najvišje voja-
ške in civilne esebnosti. Prišel bo sam
predsednik republike Segni.

Zabnice

V ponedeljek 5. novembra bo v naši
župni cerkvi maša zadušnica po pokojnem
g. župniku Jožefu Simitzu ob tridesetem
dnevu njegove smrti. Duhovniki vse deka-

TRŽAŠKE NOVICE

Tržaški skavti

vabijo na
VESELO PRIREDITEV
ki bo v

DOLINI

v soboto 3. novembra ob 20. uri

BAZOVICI

v nedeljo 4. novembra ob 17. uri

S P O R E D

- 1) Veseli skavti nudijo veliko smeha s šaljivimi prizori;
- 2) Skavtski pevski zbor poje narodne in umetne pesmi pod vodstvom prof. Marice Zupančičeve;
- 3) Barvani film o življenju tržaških skavtov.

Skavtska prireditev je letos žela velik uspeh
v trž. Avditoriju in v goriškem Kat. domu.

SKPD IZ STEVERJANA

vabi na kulturni večer v soboto 3. t. m.
ob 8. uri zvečer z naslovom

Tisto tiho domovanje...

Vršilo se bo v dvorani na Križišču

nije se bodo po sv. maši-zadušnici zbrali
na grobu za cerkvijo, skupno z žabniškimi
verniki, da priporočijo Bogu svojega duš-
nega pastirja, ki je skozi 22 let vodil v zelo
težkih časih težko župnijo. Bil je duhov-
nik Kristusov, ki je z molitvijo, žrtvami
in z besedo delal za svoje ljudstvo. Zdj
počiva za cerkvijo, z glavo ob tabernaklju
in obrnjen proti Sv. Višarjam, kar tako
živo priča o dveh skrbih, ki jih je imel
v Zabnicah: o skrbi za euharistično življe-
nje in o skrbi za Marijino čast, zlasti kot
dolgoletni oskrbnik Sv. Višarij.

Sv. maša bo v župni cerkvi ob 10.30, kjer
se bodo delile tudi spominske podobice.

Gospod, daj njemu večni pokoj, pa naj
pri Tebi prosi za svoje Zabnice, da bodo
kmalu dobile novega dušnega pastirja, ki
bo res pastir svoje črede in bo razumel
oba jezika, ki ju govorijo njegovi bodoči
župljani.

Atleti Olympije vedno boljši

Bliža se konec lahkootletse sezone in
v športnih arenah skušajo tekači, skakalci
in metalci napeti vse sile, da dosežejo kak
dober rezultat ali celo izboljšalo kakšen
rekord. Tudi mladi lahkootletci Olympije
ne manjkajo pri teh poskusih in tekmoval-
nja zadnjih dveh tednih so pokazala, da
so še v dobri formi, saj so skoraj vsi na-
stopajoči precej napredovali.

Dosedanji rezultati so bile:

a) na provincialnem »Nevu lahke atle-
tike« v Gorici:

Prinčič Jože, 2. mesto v metu krogla,
12,94 m; Jalen Mitja, tek na 600 m, 1'44"8;
Sussi Ivan, skok v višino, 1,50 m; Valen-
tinčič Emil, met diska, 23,56 m; Devetak
Severin, skok v daljavo, 4,59 —

b) na Deželnem prvenstvu naraščajnikov
v Trstu:

Prinčič Jože, 2. mesto v metu krogla,
13 m; Jalen Mitja, tek na 600 m, 1'46"5;
Sussi Ivan, skok v višino, 1,50 m; Bensa
Dušan, skok v višino, 1,55 m; Valentinčič
Emil, met diska, 28,67 m; Svab Dušan,
tek na 250 m zapreke, 38"7.

ZA DOBRO VOLJO

Predavatelj je začel: »Ko sem prišel v
mojo prvo službo, sem se takoj zavedel,
da si uslužbenec na nepošten način prisva-
jajo denar; logično, službo sem takoj pu-
stil!«

»S koliko v žepu?« se je nekdo iz ob-
činstva oglašil.

*

Zena vpraša moža:

»Kaj bi ti naredil, če bi jaz umrla?«

»Mislil, da bi znorel.«

»Oh, jaz pa sem mislila, da bi se ponovno
poročil.«

»O, ne, tako neumen pa bi le ne postal.«

Tržaški Slovenci - združimo se!

Se dober teden nas loči od volitev v
tržaški občini. Bliža se čas važne odloči-
tve. Vsi moramo iti takoj na delo za zna-
go SKUPNE SLOVENSKE LISTE, na ka-
teri se predstavljajo samo slovenski kan-
didati in je torej lista slovenske manjšine
na Tržaškem. Na njej je zbrano vse, kar
nosi slovensko ime.

Slovenci moramo imeti lastno politično
predstavništvo, lastno zastopstvo v občins-
ki upravi. Narod Prešerna, Cankarja, Gre-
gorčiča in Slomška ne bo dovolil, da bi
ga zastopale neslovenske stranke. Italijans-
ke stranke bodo gledale predvsem na
lastne koristi, ne na naše! Sodelovanje
na njih listah vodi k raznarodovanju in
potujčevanju. Slovenski kandidati na ita-
lijanskih listah so brez vpliva, ker jih nih-
če ne poslušajo. Dobri so le toliko, da jim
pri volitvah prinesejo nekaj slovenskih
glasov.

Spomnimo se samo, kako se je v rim-
ski poslanski zbornici končala razprava
o pravilniku za deželo Furlanija-Juljska
Benečija! Dokler ni šlo zares, so bili vsi
polni lepih besed. Tržaški komunisti in
socialisti so prisegali, da bodo izbojevali
v Rimu popravek z zahtevo po večji za-
ščiti naših manjšinskih pravic. V Rimu
so svoj popravek »junaško« umaknili. Za-
kaj? Ker jim je pač šlo bolj zase kot za
nas. In tako je pri vsaki stvari. Tajnik
Italijanske socialistične stranke Pittoni je
v Trstu med volilno propagando večkrat
izrecno izjavil, da je na njihovi listi sicer
nekaj kandidatov bivše Neodvisne socia-
listične zveze, torej Slovencev (na žalost),
a dodal je, da se zaradi tega ne bo spre-
menil nacionalni značaj italijanske socia-
listične stranke. To je pač naravno, saj
vsakdo skrbi najprej zase. Le slepec do-
sedanje izkušnje niso nič naučile. Kdor
skriva svoje ime, v igri velikih sil nič
ne pomeni. Naši dedje in očetje bi se v
grobu obrnili, ko bi videli, kaj se zdaj
dogaja, kako si Slovenci rušijo lastne
politične hiše in se zatekajo v tuje. To
se ne sme zgoditi. In ne bo se zgodilo, če
bomo vsi glasovali za Skupno Slovensko
listo.

POKAZIMO SVOJO ZAVEST IN ZRELOST

Pri občinskih volitvah v tržaški občini
gre za to, da tržaški Slovenci dokažemo
svojo zrelost, ohranimo in po možnosti
povečamo slovensko zastopstvo v tržaškem
občinskem svetu. Če tega ne storimo, ne
bo nihče več verjel, da v Trstu še žive
ljudje, ki so bili, so in hočejo biti Slo-
venci. Pomnimo, da nas bodo šteli po
število glasov, ki jih bo dobila Skupna
slovenska lista. Glasovi, oddani drugim
strankam, bodo izgubljeni.

NE DAMO SE!

Tisti, ki jim gre več za strankarske kot
skupne narodne koristi, hočejo izbrisati
Slovence v Italiji. Mi pa moramo dokazati
svojo voljo do obstanka in življenja! Ne
damo se! Nočemo biti blago, ki bi ga
kdo ponujal zdaj tej, zdaj oni italijanski
stranki. Ne bomo se na ukaz kregali med
seboj in se nato po novih ukazih spet
bratili. Smo resni ljudje. Glede manjšinskih
zadev moramo zagrabititi svojo usodo v
lastne roke. Ne moremo dovoliti, da nam
zdaj ta, zdaj oni briše naše slovensko ime!
Iz tega pa sledi, da moramo imeti Slovenci
lastno politično predstavništvo. Slovence
naj zastopa Slovinc, izvoljen na SKUPNI
SLOVENSKI LISTI!

NISMO SOVINISTI

Smo zavestni narodnjaki, ne pa sovinisti.
Sovinizem in pretirani nacionalizem sta
povzročila že preveč gorja na svetu. Le to
smo prepričani, da je za reševanje naših
manjšinskih vprašanj potreben in bo edi-
no uspešen neposredni politični razgovor
med poštenimi in demokratičnimi Sloven-
ci in demokratičnimi Italijani. Za razgo-
vor pa moramo imeti svoje zakonito izvo-
ljeno predstavništvo. Le ono bo učinkovito
brnilo naše težnje in bdelo nad našimi
koristmi. Le na njega se bodo tudi obra-
čali odgovorni italijanski krogi.

SKUPNA SLOVENSKA LISTA JE NESTRANKARSKA

Ko smo se vprašali, kako naj ustvari-
mo zakonito zastopstvo, smo se odločili
za misel, ki smo jo povezali iz hotenja
vseh naših zavedno slovenskih ljudi. V
položaju, ko gre za biti ali ne biti, smo
spoznali, da je treba pozabiti na stran-
karske razlike. Stiri obstoječe slovenske
politične skupine in številni nestrancarji,
ki sodelujejo pri Skupni slovenski listi, so
jamstvo, da ima ta lista značaj splošne
liste narodne manjšine na Tržaškem. Vsa
ka skupina, ki sodeluje pri njej, ohrani
svojo osebnost, vendar pa tvori z ostalimi
narodno celoto. To je potrebno, kajti le v
skupnosti je moč.

NAS PROGRAM

»Katoliški glas« je že objavil splošni
program Skupne slovenske liste. Danes bi
radi opozorili le na nekatere točke.

SKUPNA SLOVENSKA LISTA je edina
zastopnica vseh tukajšnjih Slovencev. Le
ona bo lahko stavila oblastvom naše poli-
tične, gospodarske in kulturne zahteve. Le
njo bodo oblastva poslušala, kadar bo šlo
za slovenske zadeve. Le Skupna slovenska
lista bo lahko uspešno zahtevala:

pravico do uporabe slovenščine v občins-
ki upravi in sorazmerno zastopstvo naših
rojakov v vseh občinskih ustanovah;

LISTA obrača na naše ljudi, da ji 11. ali
12. novembra dopoldne oddajo svoj glas
in ji pridobijo veliko glasov. Naj ne bo
nihče gluha za ta klic. Glasovnica ima dve
koloni. V vsaki je po šest znakov. Naš
znak je v drugi, to je desni koloni na dru-
gem mestu od zgoraj. Vsebuje lipovo ve-
jico s helebardo in napis »Skupna sloven-
ska lista« v obeh jezikih.

Volimo ga tako, da ga prekrizama. Kdor
hoče, lahko odda še preferenčni glas. To
naredi tako, da ob strani napiše v prvo
vrsto ob strani na primer ime nosilca liste
(Simič) ali številko 1. Če kdo slabo vidi,

Tržaški Slovenci - v slogi je moč

To je znak ki ga bomo volili vsi Slovenci v tržaški občini

finansiranje slovenskih kulturnih, šport-
nih in dobrodelnih društev iz občinskih
skladov;

večje upoštevanje potreb in koristi na-
šega kmečkega in delavskega sloja;
večjo skrb za okoliške vasi in predmest-
ja, kjer žive zlasti naši ljudje;
smotno in sodobno upravljanje občine
ter njenih ustanov;

znižanje občinskih davkov in cen elek-
tričnega toka;

izdatnejšo podporo tistim, ki sta jih le-
tos prizadeli suša in toča;

boj proti ponarejenim živilom, da nam
ne bo pri vsakem griljaju hrane in vsa-
kem požirku pijače grozila smrt.

KAKO BOMO VOLILI

Slovenec naj zastopa Slovence! To je
poziv, s katerim se SKUPNA SLOVENSKA

VPRAŠUJETE — ODGOVARJAMO

Kako bomo pisali bralec ali bravec?

V novem Slovenskem pravopisu sem opa-
zil, da moramo za naprej pisati besede
delujočih oseb, ki se končujejo na »alec«,
vedno le »avec«. Torej ne več bralec, tem-
več bravec, ne več igralec, temveč igravec
itd. Ali to drži?

Duhovnik

Prav imate, tako predpisuje novi Pravo-
pis, ki je izšel letos. Toda po njegovem
izidu se je razvila v Sloveniji prava čr-
karska pravda, ki se je zelo raztegnila in
bila prav vroča. Vanjo so posegli profesorji
slavisti, časnikarji, pisatelji, ljudje prak-
tičnih poklicev, številni bralci izmed ljud-
stva in drugi. Eni so novo reformo zagov-
arjali, drugi so jo ostro kritizirali. Na
vsak način je bilo takoj vidno, da predla-
gana reformna ni naletela na odobravanje
pri velikem delu pisateljev Slovencev. Konec
je bil ta, da je Slov. akademija znanosti
in umetnosti, ki je pravopis izdala, skupaj
s Slavističnim društvom sklenila, naj se
z uporabo novih pravil glede pisanja be-
sedi na »alec« še počaka. Držimo se glede
tega še vedno pravil SP iz leta 1950, do-
kler ne bo nova komisija sprejela dokonč-
nega sklepa, ki ga bo potrdila tudi šolska
oblast, so odločili pri Akademiji.

Tako vidite, smo glede tega ostali tam,
kjer smo bili. Še vedno smemo pisati »bra-
lec«, »spoznavalec«, »šepetalec« itd. In to
je tudi prav. Kajti ne razumemo, čemu
naj se slovenski pravopis vsako desetletje
spreminja. Drugi jeziki imajo veliko težji
pravopis kot je naš slovenski, a ga nočejo
spreminjati, le mi Slovenci bi radi vsako
desetletje uvajali nova pravila v naš jezik.
Na ta način, ko dijak konča gimnazijo, ne
veljajo več pravila, ki se jih je naučil v
ljudski šoli. Vsakdo vidi, da iz takega po-
stopanja nastaja samo večja zmešnjava.
Saj bi morali vsi celo življenje hoditi v
šolo se učiti slovnice in pravopisa. Zato
pozdravljamo kot pameten sklep SAZU, da
ostanemo glede pisave pri pravilih, ki sta
jih postavila Breznik-Ramovš in ki jih
je uzakonil Slovenski pravopis iz leta 1950.

naj raje nič ne piše, da česa ne pokvari,
ker bi bil potem njegov glas neveljavet-

VSI NA DELO!

Zdaj je vse pojasnjeno. Vsi se moramo
tako spraviti na delo, da pridobimo Skup-
ni slovenski listi čim več glasov. Vsakdo
naj pridobi še svoje sorodnike, prijatelje
in znance. Napočil je trenutek, da se po-
kažemo! Narod brez političnega predst-
vištva ne pomeni nič! Dokažimo svoj ob-
stoj! Pokažimo, da nas je veliko, ko bra-
nimo slovensko ime na svojem znaku!

Vsak glas je zelo važen. Dragi rojak,
draga rojakinja, dobro premisli, preden
ga oddaš! Odloči se po svoji vesti, izpolni
svojo narodno dolžnost ter voli SKUPNO
SLOVENSKO LISTO!

Na Dunaju so ustanovili center za dober film

Na Dunaju so 18. okt. letos ustanovili
center za dober film »Der gute Film«. To
apolitično društvo, ki se je razširilo že po
vseh Evropi, ima namen razširati dober
film. Ze zadnji teden oktobra so po zaslugi
tega društva v 20 dunajskih kinodvoranah
proizvajali filme visoke moralne in kul-
turne vrednosti, ki bi drugače šli v pozabo
in bi jih v gotovih predmetnih dunajskih
sektorjih nikdar ne pokazali.

OBVESTILA

SKPD IZ STEVERJANA vabi člane in
prijatelje na V. redni občni zbor v nedeljo
4. nov. t. l. ob 18,30 v dvorani na Križišču.

DAROVI

Za Marijin dom v Rojanu: Bizjak U.
2.000; G. V. 1.000; S. T. 5.000; Germek
Terezija 2.000; U. J. 1.000; Marija Ferluga
1.000; Renar Z. 1.000; Marija Bratina v
spomin pokojnega brata 5.000; M. F. 1.000
lir. — Bog plačaj!

Za Marijanišče: Opelt 2.000; Martelanc
2.000; V. Hmeljak v spomin pok. strica
Klodiča 2.000; Tomažič 3.000; P. G. 5.000;
dobrotnica iz Sempolaja 1.000; Vinc. kon-
ferenca 1.000; M. N., Prebeneg 2.000; K. M.
Dolina 1.000 lir. — Vsem dobrotnikom
iskrena zahvala, njihovim pokojnim mir
v Gospodu po molitvah marijaniških go-
jencev. - Ravnateljstvo.

Za Katoliški glas: Družina Ehrlich iz
Zabnic v spomin pok. g. župnika Simiza
5.000 lir.

Za Alojzjevišče: Katerina Kenda L. 2.000.

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpa:
trgovski L. 20, osmrtnice L. 30, več 7%
davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici